

ZURNAL 25

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 20

• 6. května 2011

V čísle:

Z konference **Etika a současná společnost**
 • Skončily volby do Akademického senátu UP
 • Návštěva z Maďarské akademie věd
 • Rozhovor na téma **STudijní AGenda na UP**
 • Evropské ocenění projektu olomoucké ESN
 • Panu profesoru Ludvíku Václavkovi
 • Diskuse: **Výchova k excelenci**

• **Po mnohaleté „vládě mužů“ usedla letos na majálesový trůn žena: studenti UP si za královnu Majálesu 2011 zvolili Ivanu Plíhalovou, herečku Moravského divadla Olomouc. Korunovační ceremoniál na Horním náměstí odstartoval průvod masek městem i celý další program letošních studentských slavností.**

(Více informací v příštím čísle.)

-red-, foto -mo-

0 funkcí děkana Lékařské fakulty se i podruhé utkají stejní uchazeči

■ Poté, co Akademický senát Lékařské fakulty UP na svém zasedání 19. dubna ani ve třetím kole nezvolil kandidáta na funkci děkana fakulty, vyhlásil v souladu s volebním a jednacím řádem nové řízení o jmenování kandidáta na děkana. Ke stanovenému termínu 3. května byla akademickou obcí fakulty navržena zvláštní volební komisi AS LF UP stejná tři jména jako při první volbě. Protože všichni navrženi se svou kandidaturou znovu vyjádřili souhlas, utkají se o post děkana Lékařské fakulty UP opět prof. Milan Kolář, Ph.D., z Ústavu mikrobiologie LF UP, stávající proděkan pro přijímací řízení, kurikulum Všeobecného lékařství a legislativu, doc. Ivana Oborná, Ph.D., z Porodnicko-gynekologické kliniky LF UP, která v letech 2003–2004 působila jako proděkanka pro záležitosti studia všeobecného lékařství 4.–6. ročníku, studia v angličtině a zahraniční styky, a doc. Tomáš Papajík, CSc., z Hemato-onkologické kliniky LF UP, jenž od roku 2008 stojí v čele Akademického senátu LF UP.

Kandidáti předložili do 6. května teze svých programů a 10. května ve 14 hodin se představí na shromáždění akademické obce fakulty, které proběhne ve Velké posluchárně Teoretických ústavů LF UP v Hněvotínské ulici.

Opakované volby se uskuteční na veřejném zasedání Akademického senátu LF UP 17. května ve 13 hodin na stejném místě. Pokud se senátoři na jednom z kandidátů shodnou, navrhnou ho rektorovi UP ke jmenování děkanem Lékařské fakulty UP na příští čtyři roky.

Současný děkan Lékařské fakulty UP prof. Zdeněk Kolář, CSc., stál v jejím čele po dvě funkční období. To druhé skončí 31. května.

(Informace o volbách na LF najdete také na stránkách fakulty.)

-pk-, -red-

Výsledky druhé části mezinárodního auditu VaVal byly prezentovány na olomoucké univerzitě

■ V aule Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého proběhla 20. dubna jednodenní konference projektu **Mezinárodní audit výzkumu, vývoje a inovací v ČR a implementace jeho výsledků do strategických dokumentů**. Konference „České fórum pro výzkum, vývoj a inovace 2011“ přinesla společně s druhou průběžnou zprávou další doporučení, jež by v závěrečné fázi projektu měla přispět k legislativním změnám.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR řeší několik projektů s celonárodní působností. Nazývají se Individuální projekty národní. „Jedním z nich je právě projekt, jehož cílem je zvýšit efektivitu využívání veřejných prostředků v českém systému, který se věnuje vědě, výzkumu a inovacím. Pozadí tohoto projektu je tedy nadměrně jasné: efektivně využívat veřejné peníze na podporu vědy, výzkumu a inovací,“ řekla Žurnálu UP prof. Jitka

Moravcová, hlavní odborná garantka projektu. „Hlavní součástí projektu je audit, který uskutečňuje mezinárodní konsorcium vedené britskou firmou Technopolis Limited. Tato zahraniční společnost byla vybrána proto, že chceme znát objektivní, pokud možno nezpochybnitelný pohled na současný stav v uvedené oblasti v České republice,“ dodala.

Z přednesených doporučení je patrné, že výhrady auditorů spočívají mj. i vůči českým fixním pilířům financování základního a aplikovaného výzkumu – institucionální a účelové podpoře, dále vůči způsobu hodnocení využití financí, které byly do uvedené oblasti poskytnuty, i vůči současným rozlišovacím pravidlům mezi základním a aplikovaným výzkumem.

Doporučení ke změně se týkají také oblasti implementace hodnocení vědeckých výstupů, výhrady jsou patrné i proti takovému mechanickému konceptu hodnocení, který mj. není vnímán jako způsob zkvalitnění vědecké práce. „Přístup Rady pro výzkum, vývoj a inovace je příliš centralizovaný a široká problematika se pak mnohdy zužuje na otázku, kolik

Dokončení na str. 8

Představitelé skryté církve obdrželi významné ocenění

■ Švýcarská Nadace Herberta Haaga za svobodu v církvi, která si za svůj cíl klade podporu ekumenicky orientované křesťanské víry, udělila na slavnostním shromáždění 2. dubna ve Vídni v kostele Donaucity-Kirche cenu za rok 2011 řadě osobností tzv. skryté církve v Československu před rokem 1989. Tato církev si vytýčila úkol nést a předávat neporušené křesťanské duchovní poselství i v období komunismu, a vysloužila si tak pronásledování ze strany totalitního režimu a často i nepochopení ze strany oficiálních církevních představitelů. Mezi oceněnými byl i ThMgr. Dušan Špiner, Ph.D., biskup československé skryté církve, který byl

Dokončení na str. 7

ZURNAL
JUBILEJNÍ 20. ROČNÍK
ČTĚTE • PIŠTE • KOMUNIKUJTE

Ceny města Olomouce 2010

Mezi letošními laureáty Cen města Olomouce jsou zastoupeni již tradičně i osobnosti spjaté s olomouckou univerzitou. Městští zastupitelé schválili 27. dubna návrh Rady města Olomouce na ocenění prof. Rostislava Kodouška, DrSc., vysokoškolského pedagoga a vědeckého pracovníka Lékařské fakulty UP, a Emila Viklického, jedné z nejvýraznějších postav tuzemské hudební scény, který v loňském roce přednesl další z cyklu vědeckopopulárních přednášek významného absolventa UP.

Prof. Rostislav Kodoušek, DrSc., působí od roku 1982 jako profesor na Ústavu patologie LF, v letech 1974–1994 ve funkci přednosty. Je vynikajícím a stále aktivním vysokoškolským učitelem, přednáší, vede oborovou radu doktorského studijního programu a publikuje vědecké práce.

Emil Viklický, který vystudoval matematiku na Přírodovědecké fakultě UP, se vedle nahrávek s předními světovými jazzmany a snah o fúzi folkloru s jazzem věnuje také soudobé hudbě.

Ceny města Olomouce obdrží dále dlouholetý ředitel společnosti Olomoucká kina Jan Joukal (rovněž absolvent UP). Za zásluhy o obnovu života Židovské obce Olomouc byl na Cenu města navržen Miloš Dobrý. Ceny za počin roku 2010 získává Galerie Caesar – koncert a výstava skupiny The Residents, Irena Klimková a Martin Zamazal za charitativní a humanitární činnost na Haiti, Moravská filharmonie Olomouc – koncert k 10. výročí zapsání Sloupu Nejsvětější Trojice na seznam památek UNESCO a Carlo Capalbo a dr. Václav John za organizaci 1. ročníku Olomouckého půlmaratonu.

Slavnostní udělování Cen města Olomouce a Ceny za počin roku se uskuteční v předvečer Svátků města Olomouce 9. června v Moravském divadle Olomouc.

(Podrobné info na www.olomouc.eu/phprs/) -red-

Stručně

Velvyslanectví Kanady ve spolupráci s Oddělením zahraničních vztahů UP uspořádalo 19. dubna v aule FF prezentaci pro studenty o možnostech studia v Kanadě. Přednášející Michael Vlček z oddělení veřejné diplomacie kanadského velvyslanectví věnoval pozornost zejména programu **Zažijte Kanadu**, který studentům i absolventům umožňuje strávit jeden rok studiem, prací a cestováním v druhé největší zemi světa.

Hosty moderované diskuse a master class s tvůrci filmu **Kuky se vrací** byli (zprava) režisér Jan Svěrák a výtvarník, kreslíř a tvůrce počítačových her Jakub Dvorský. Akci ve Václavkově sále Vlastivědného muzea Olomouc 28. dubna moderoval Mgr. Petr Bilík, Ph.D., z Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF. -red-, foto -mo-

Téma: Etické aspekty svobody, odpovědnosti a solidarity a úloha etiky v pedagogice

Katedra společenských věd PdF byla pořadatelem mezinárodní vědecké konference, která se pod názvem „Etika a současná společnost“ a s podtitulem „Svoboda, odpovědnost, solidarita“ uskutečnila 5. dubna na Pedagogické fakultě UP.

Konferenci zahájil doc. Zdeněk Novotný, CSc., z pořádací katedry, který ve svém příspěvku nazvaném Etika vědecké práce mj. připomněl, že i univerzitní učitelé tolerují u některých studentů větší či menší míru opisování a plagiátorství. Upozornil na fakt, že ve výjimečných případech se této nemorální a neetické činnosti mohou dopouštět i někteří vysokoškolské učitelé. V této souvislosti připomněl plagiátorství některých akademických pracovníků plzeňské právnické fakulty, kteří tímto svým neetickým počínáním dávají „příklad“ svým studentům, budoucím právníkům. Rovněž se zmínil o dalším nešvaru poměrně rozšířeném, kterým jsou citace. V této souvislosti uvedl: „Sám se s citacemi svých publikací setkávám víceméně náhodně a vůbec nemám představu o tom, kolik jich celkem je. Znáám ale řadu mladších badatelů, kteří mají přehled úplně o všech citacích svých prací a dokonce se chlubí tím, že v nejbližší době k nim přibudou další, přičemž přesně vědí kdo a v jaké publikaci je uvede. Je tedy jasné, že se jedná o předem dohodnuté protislužby v rámci jakýchkoli citačních bratrstev. Tato praxe, hodná hokynářů či trhovců, je mezi akademickými a vědeckými pracovníky bohužel dnes už běžná.“ Na podobné problémy upozornil i doc. Petr Jemelka z Pedagogické fakulty MU ve svém příspěvku nazvaném Étos a idea univerzity. Mimo jiné se zmínil o nutnosti dodržování etických norem zejména u těch, kteří mají na starosti další vědecký růst mladých pedagogických pracovníků.

Z dalších vystupujících lze zmínit především PhDr. Martina Profanta, Ph.D., z Filosofického ústavu v Praze a jeho příspěvek nazvaný Mohou za nás vybojovat naše politické zápasy děti ve škole? Pokusil se v něm o stručnou historickou reflexi toho, do jaké míry může politika ovlivňovat oblast školství. V této souvislosti poukázal na vztah mezi rodinou a školou a mezi tím, jak škola interpretuje dětem politiku a dějiny a s jakým výkladem politiky a dějin se děti setkávají v rodině. Připomněl, že např. v období Protektorátu, po roce 1948, ale i v současnosti se žáci a studenti mohou nejnepříjemně setkat s rozdílným výkladem dějin tak, jak jim ho zprostředkovala škola, a tím, jak jsou jim předkládány dějiny ve formě životních příběhů jejich rodičů a prarodičů. V této souvislosti upozornil, že děti v současné škole by neměly být ze strany učitelů nijak ovlivňovány politicky

a ideologicky, protože „za nás v žádném případě nemohou vybojovat naše politické zápasy.“

Značný ohlas vyvolal také referát PhDr. Milana Valacha, Ph.D., z Pedagogické fakulty MU v Brně, který se zaměřil především na otázky rovnosti, svobody a solidarity v souvislosti s děním v oblasti ekonomiky a politiky. Poukázal zejména na nutnost solidarity a sociálního citění mezi lidmi, které by neměly být nejen obyčejnými lidmi, ale především politiky ignorovány a interpretovány jako projev jejich údajné neschopnosti a malé adaptability na současnou ekonomickou a politickou realitu. Upozornil, že v žádném případě nelze solidaritu chápat jako jakýsi protipól lidské svobody, jako hodnoty, které se, právě dle mínění některých politiků, vzájemně jakoby vylučují. Referující dále konstatoval, že právě solidarita mezi občany nejenže není v rozporu s lidskou svobodou, ale není ani v konfliktu s demokracií. V diskusi podtrhl rovněž skutečnost, že lidé mohou na neetické a nesolidární chování nositelů moci zareagovat i tím, že opět zatouží po tzv. vládě silné ruky.

Přínos této etické konference lze spatřovat především v tom, že se sešli a mohli diskutovat vysokoškolské učitelé z České a Slovenské republiky, kteří se ve své pedagogické a vědecké činnosti zabývají nejrůznějšími, ať již teoretickými nebo praktickými, aspekty etiky a morálky současné doby. Pořadatelé konference doufají, že se podaří obnovit tradici etických konferencí, které byly pořádány tehdejší Katedrou občanské výchovy PdF UP v Olomouci v devadesátých letech minulého století.

PhDr. P. Zima, Ph.D., Katedra společenských věd PdF UP
foto M. Otava

Z JEDNÁNÍ KOLEGIA REKTORA UP

Kolegium rektora UP se 19. dubna věnovalo především těmto tématům:

■ Členové Kolegia rektora UP přijali navržený **Harmonogram přijímacího řízení pro akademický rok 2011/2012**. Z dokumentu vyplývá, že přijímací řízení bude ukončeno **4. října 2011** a zprávu o jeho průběhu musejí fakulty **zveřejnit** na své úřední desce **do 19. října 2011**. Případné přezkumné řízení o rozhodnutích o nepřijetí ke studiu, proběhne ve dnech 17. srpna až 4. října 2011. Kolegium rektora UP přijalo také navržený **Harmonogram přijímacího řízení pro akademický rok 2012/2013**, podle něhož jsou akademické senáty jednotlivých fakult povinny projednat a schválit podmínky přijetí ke studiu a nejvyšší počet studentů přijímaných ke studiu v každém studijním programu a oboru uskutečňovaném danou fakultou nejpozději **do 23. září 2011**.

Den otevřených dveří pro celou UP je stanoven na **26. listopad 2011**. Na CMTF, FF, PjF, PdF a FTK pak proběhne Den otevřených dveří **také 20. ledna 2012**.

■ Zástupce firmy Deloitte informoval Kolegium rektora UP o **stavu příprav Organizačního řádu Rektorátu UP**. V této souvislosti informoval o diskusi, která se věnuje činnostem, jež do budoucna zůstanou ve výhradní působnosti Rektorátu UP. Na fakultách UP by pak neměly být dublovány. V rámci příprav Organizačního řádu Rektorátu UP se hovoří také o tom, co je, a co není posláním Rektorátu UP. Návrhem Organizačního řádu by se 27. dubna měl opět zabývat AS UP.

■ Rektor UP prof. Miroslav Mašláň informoval o **limitech počtu studentů**, které by podle posledních informací z MŠMT ČR měly být financovány v akademickém roce 2011/2012.

■ Ing. Jitka Kubáčková, vedoucí ekonomického oddělení Rektorátu UP, informovala o **přípravách rozpočtu UP na rok 2011**. AS UP by o jeho finální podobě měl jednat koncem května.

-map-

Volby do Akademického senátu UP na období 2011–2014 skončily. Koncem května se poprvé sejdou noví senátoři UP

Sečením hlasů na Fakultě zdravotnických věd UP byly 19. dubna zakončeny volby do nejvyššího samosprávného orgánu univerzity. V novém složení bude Akademický senát UP pracovat od 27. května 2011 po další tři roky.

Jména všech šestnácti senátorů v komoře akademických pracovníků i osmi nových senátorů z řad studentů (viz přehled na této straně vlevo) vyplynula ze zápisů o výsledcích hlasování na jednotlivých fakultách. Senátoři z řad akademických pracovníků byli zvoleni vždy dva kandidáti za každou z celkem osmi fakult UP s nejvyšším počtem platných hlasů. Senátorem z řad studentů se stal jen jeden neúspěšnější kandidát z dané fakulty.

„Volby do Akademického senátu UP proběhly v souladu s platným Volebním a jednacím řádem AS UP. V průběhu voleb nedošlo k žádnému incidentu, který by narušil jejich platnost,“ uvedl RNDr. Karel Hron, předseda hlavní volební komise.

Volby do Akademického senátu UP odstartovaly 25. března, konečné výsledky měly být známy již ve středu 13. dubna. Avšak kvůli formálnímu pochybení dílčí volební komise Fakulty zdravotnických věd, kdy omylem nebyli zařazeni dva kandidáti do AS UP na kandidátní listinu, musely být na této fakultě vyhlášeny opakované volby.

„Původně plánovaný harmonogram se pouze mírně posunul z důvodu opakování voleb na Fakultě zdravotnických věd. Takto byly volby na všech fakultách uzavřeny až 19. dubna,“ dodal Karel Hron, předseda hlavní volební komise.

Většinu zvoleného senátu tvoří noví členové. Zcela nové složení má především studentská komora, jejichž všech osm členů bylo zvoleno do senátu poprvé. Část komory akademických pracovníků však budou tvořit senátoři, kteří působili i v právě končícím AS UP. Ochotu kandidovat i v dalším funkčním období projevilo jedenáct z nich, ve volbách jich nakonec uspělo sedm. „Považuji za přínosné, že se nám tak podaří zajistit kontinuitu v naší dosavadní práci,“ poznamenal Mgr. Tomáš Parma, Ph.D., současný předseda Akademického senátu UP, jenž ve volbách také uspěl, a bude tak v senátu UP pokračovat.

Ve volbách bylo odevzdáno celkem 4 743 platných hlasovacích lístků. Celkový součet akademických pracovníků a studentů UP činí cca 25 700. -rp-, -mav-

Složení Akademického senátu UP na období 2011–2014

Do komory akademických pracovníků byli zvoleni:

- za Cyrilometodějskou teologickou fakultu: **PhDr. Jiří Pospíšil** (Katedra křesťanské výchovy), **Mgr. Tomáš Parma, Ph.D.** (Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění)
 - za Lékařskou fakultu: **doc. Eliška Sovová, Ph.D., MBA** (Klinika tělovýchovného lékařství a kardiovaskulární rehabilitace), **MUDr. Dagmar Riegrová, CSc.** (Ústav patologické fyziologie)
 - za Filozofickou fakultu: **prof. Ivo Barteček, CSc.** (Katedra historie), **doc. Lubor Kysučan, Ph.D.** (Katedra klasické filologie)
 - za Přírodovědeckou fakultu: **RNDr. Marek Jukl, Ph.D.** (Katedra algebry a geometrie), **doc. Jana Talašová, CSc.** (Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky)
 - za Pedagogickou fakultu: **Mgr. Jiří Langer, Ph.D.** (Ústav speciálněpedagogických studií), **doc. Miroslav Dopita, Ph.D.** (Ústav pedagogiky a sociálních studií)
 - za Fakultu tělesné kultury: **Ing. Halina Kotíková, Ph.D.** (Katedra rekreologie), **RNDr. Aleš Jakubec, Ph.D.** (Katedra přírodních věd v kinantropologii)
 - za Právnickou fakultu: **JUDr. Jaroslav Sovinský, Ph.D.** (Katedra ústavního práva a mezinárodního práva veřejného), **JUDr. Lucia Madleňáková** (Katedra správního práva a správní vědy)
 - za Fakultu zdravotnických věd: **MUDr. Alois Krobot, Ph.D.** (Ústav fyzioterapie), **Mgr. Jana Tomšová** (Ústav fyzioterapie)
- Do studentské komory byli zvoleni **Michal Seknička** (CMTF), **Ivan Kalivoda** (LF), **Tomáš Karger** (FF), **Mgr. Jan Stoklasa** (PF), **Barbora Ilčíková** (PdF), **Josef Kaštil** (FTK), **Petr Sojka** (PF), **Pavla Grmelová** (FZV). -red-

OTÁZKA PRO PŘEDSEDU AKADEMICKÉHO SENÁTU UP

V souvislosti s končícím funkčním obdobím současného Akademického senátu UP jsme se jeho předsedu **Mgr. Tomáše Parmy, Ph.D.**, zeptali:

Jaké hlavní výzvy čekají nově zvolený Akademický senát UP?

Mgr. Tomáš Parma, Ph.D.: Především bych chtěl říci, že „nový“ senát nebude zas tak úplně nový: v komoře akademických pracovníků bude část senátorů a senátorů, kteří již zkušenost s prací senátu mají. Kontinuita tak bude zajištěna a zkušenosti matadorů jistě „nováčkům“ pomohou k tomu, aby se rychle dostali do „plné pravdy“.

Od senátu – jakéhokoliv – očekávám především práci, která spočívá v posuzování předkládaných materiálů podle nejlepšího svědomí. Nový senát nastupuje do nelehkého období, které zakusil již senát odstoupící. Dozvyky hospodářské krize budou znamenat transformaci financování vysokého školství u nás, připravuje se reforma terciárního vzdělávání v ČR, jejíž první vlnou je věcný návrh nového vysokoškolského zákona. Ze strany státu nemáme garantovány jasné zásady financování, které by byly stabilní s výhledem alespoň na nejbližších pár let. Naše země není politicky stabilní.

Z hlediska ekonomického bude naše univerzita procházet dynamickou etapou: nový senát se bude muset vyrovnat se změnou v pozici kvestora univerzity, v následujícím období zajíže Univerzita Palackého dosud nevidané investice z projektů VaVpl a není jasné, zda zvládne se ctí nejen provádění těchto investic, ale i zajištění jejich plné udržitelnosti v podobě funkčních badatelských týmů napojených na zahraniční výzkum.

Senát v tomto období bude muset být důstojným partnerem funkčního vedení univerzity, na samém sklonku jeho funkčního období (pokud se do té doby nezmění výrazně zákonný rámec jeho působení) jej očekává i volba rektora UP. Aktivně se bude muset vyjadřovat k reformě terciárního vzdělávání, ale to je ostatně úkol každého člena akademické obce. I když se možná opakuji, myslím, že velmi důležité u senátu jako celku i u jednoho každého z jeho členů je především to, zda se podaří pohlížet na Palackého univerzitu jako na celek, nebo zda převládnu zájmy jednotlivých fakult. Vždyť asi všichni chceme celek naší univerzity (nejen některé fakulty) vidět mezi špičkovými pracovišti nejen u nás, ale i v rámci středoevropského prostoru, aby UP byla univerzitou známou i ve světě. Při inauguraci prvního rektora UP Josefa Ludvíka Fischera dne 21. února 1947 řekl tehdejší ministr školství prof. Jaroslav Stránský: „Olomoucká univerzita nemá význam regionální. Nebyla zřízena proto, aby Haná měla svoje vysoké učení. Každé vysoké učiliště je kulturní statek celého národa a žádné nemá význam pouze krajový. ... Opačné pojetí by naše vysoké školy degradovalo, a ony se takovému regionálnímu pojetí jistě budou bránit samy.“ Přejí univerzitě, aby se skutečně ubránila, a novému senátu, aby při této obraně byl skutečným strážcem hodnot, které již při svém vzniku univerzita dostala do vínku. -red-

Návštěva z Maďarské akademie věd na Právnické fakultě UP

Na pozvání Katedry ústavního práva a mezinárodního práva veřejného navštívil 26. 4. Právnickou fakultu dr. Ivan Halász, Ph.D. z Ústavu právních věd Maďarské akademie věd v Budapešti. V přednášce „Nová ústava Maďarska“ seznámil studenty i akademické pracovníky s aktuálními otázkami ústavního vývoje Maďarska.

Dr. Halász přiblížil historické i politické okolnosti vzniku nové ústavy Maďarska, nově nazývané „Základní zákon“, jakož i řadu nových prvků, které ústavní úprava přináší, např. změna názvu státu z Maďarské republiky na Maďarsko, historizující a národně laděné aspekty nové ústavy, explicitní zohlednění potřeby nedeficitního hospodaření státu, zapracování moderních ekologických požadavků v lidskoprávní části ústavy, důraz na odpovědnost jednotlivce apod. Vzhledem k tomu, že řada témat je diskutována ve většině nejen evropských zemí, ať již jde např. o otázky konstitucionalizace rozpočtové odpovědnosti veřejné moci či některých bioetických otázek (klonování), byla přednáška velmi zajímavým přínosem nejen pro oblast srovnávacího ústavního práva, nýbrž i pro další oblasti právní vědy.

JUDr. M. Bartoň, Ph.D., Katedra ústavního práva a mezinárodního práva veřejného

V Kapli Božího Těla rozkvetla sakura

■ Hudba nezná hranic, spojuje národy a umožňuje porozumění mezi lidmi – jak známé klíše! V podvečer 18. dubna hudba spojila nejen dva vzdálené národy, dvě odlišné kultury či moravskou lidovou píseň s tradičními japonskými melodiemi, ale zejména pomáhala. Večer s podtitulem „Benefiční koncert na podporu Japonska“ připravili japonská studenti a jejich přátelé ve spolupráci s Katedrou hudební výchovy PdF.

Nápad uspořádat koncert vzešel na půdě Univerzity Palackého z hlavy Noritaró Deie, japonského studenta muzikologie a dnes již olomouckého patriota a mého kamaráda. Prostřednictvím svých písní poslal do Japonska nejen výtěžek z dobrovolného vstupného, ale především

symbolický vztek, že osud lidí zasažených nedávným ničivým zemětřesením mu není lhostejný – stejně jako všem, kteří přišli v pondělí do Kaple Božího Těla podpořit tento projekt a připomenout si památku obětí země vycházejícího slunce. „Nejde o výši vybrané částky, ale o symbolický akt, a za to chci všem moc poděkovat,“ konstatoval Nori.

Po úvodních slovech doc. MgA. Jaroslava Majtnera zazněly skladby známých českých skladatelů jako jsou A. Dvořák či B. Smetana. Oživení v publiku pak nastalo při poslechu moravských lidových písní, které všechny přítomné roztleskaly a navodily chuť na skleničku vína, hned poté se rozezněly tóny japonských písní v tradičních i novějších úpravách, které přivály atmosféru Dálného východu s vůní rozkvetlých sakur či zvuku šumějícího moře. Posluchači tak měli jedinečnou možnost porovnat dvě odlišné hudební kultury. Obrovský dojem zanechala závěrečná píseň „Motlita pro Martu“, kterou Nori uzavřel benefiční večer. S přáním, ať pomine zloba, strach a pláč a zůstane mír všude na zemi se rozloučil a všem přítomným poděkoval.

A my ti, Nori, děkujeme z celého srdce za úžasný hudební zážitek a za to, že jsme mohli být na malou chvíli blízko zemi vzdálené tisíce kilometrů. H. Mihálová, foto M. Otava

Studijní AGenda na UP aneb O komunikaci, dodržování pravidel a stresu nejen při předzápisech

V průběhu předzápisu 24. ledna 2011 opět nastaly provozní problémy studijní agentury STAG. Tentokrát byla frekvence sdělení typu „Databáze je přetížena“ či „Server má technické potíže“, případně „null null“ tak častá, že zpomalení odevzu database v některých okamžicích předzápisu zcela znemožnilo. Po analýze celého průběhu lednového kolapsu se pracovníci Centra výpočetní techniky UP rozhodli využít příležitosti, kterou nabízel následující předzápis na Právnické fakultě, a na dny 15.–18. 2. připravili nové testy, aby odpovědně a na základě konkrétních zjištění identifikovali hlavní příčiny problémů. O výsledcích testů, navrhovaných opatřeních a souvisejících příčinách opakovaného selhání STAGu jsme hovořili s ředitelem CVT RNDr. Františkem Zedníkem a prorektorem UP pro informační technologie prof. Vítem Voženílkem:

Jaký je hlavní výstup z testování předzápisu na Právnické fakultě? Lze již přesvědčivě označit hlavní příčinu problémů STAGu v době lednového předzápisu?

RNDr. Zedník: Při testování na Právnické fakultě jsme se souhlasem pedagogické komise v průběhu předzápisu zaměřili vstup rozvrhářům, tedy pracovníkům s rolí rozvrhář, do systému. Ti, kteří něco v rozvrhu zapoměli nebo chtěli cokoli dodělat, se zkrátka nemohli přihlásit. Toto opatření výrazně zvýšilo stabilitu systému a zlepšilo průběh předzápisu tak, že po celé čtyři dny nedošlo k přerušení. Kdybych to zcela zjednodušil, tak se potvrdilo, že když splníme podmínky, které doporučuje dodavatel systému – tj. rozvrhy jsou připraveny a ukončeny a v průběhu špičky se do nich nezasahuje, proběhne předzápis naprosto korektně a bezproblémově.

Tyto podmínky ale byly stanoveny předem – podle příkazu rektora k zajištění předzápisu do STAGu¹⁾ by měl být rozvrh pro daný semestr zadán nejpozději jeden den před zahájením ...

RNDr. Zedník: Ano, v příkazu rektora je uvedeno, že proděkan pro studijní záležitosti oznámí administrátorům STAGu, že rozvrh je připraven a že může být otevřen předzápis. V letošním roce to ale při lednovém předzápisu udělala pouze jedna fakulta.

Prof. Voženílek: Systém, v němž se realizují předzápisy a veškerá studijní agenda, je určitý mechanismus. Pokud jej chceme používat, máme dvě volby: buďto se budeme chovat podle pravidel a pak ten systém bude fungovat, anebo musí být natolik silný, inteligentní a dopracovaný, aby mohl zareagovat na jakékoli naše chování, i kdyby bylo sebevystřednější. Na univerzitě ovšem existuje názor, že systém musí být natolik odolný, aby byl schopen obstát vůči jakémukoli chování. My naopak tvrdíme, že nejsme malé děti, a že když si řekneme, že v danou dobu to a to dělat nebudeme, tak to musíme dodržet. Konkrétně: když se bude nějaký student zapisovat, je to jedna procedura, jeden výkon, a ten by neměl být konfrontován na tomžetě místě v databázi s jiným úkonem – třeba rozvrhářským. Proto naše opatření bylo a je: v době, kdy se zapisuje student, nevstupují do systému rozvrhářé. Bohužel se ukazuje, že to lze řešit pouze odejmutím přístupu.

RNDr. Zedník: Je nutné si uvědomit, a zdůrazňuji to už několik let, že naše technické zabezpečení univerzitního informačního systému je na serverech podporujících portál vytvářený během běžného ročního provozu na dvacet pět až třicet procent a na databázových strojích přes padesát procent – kromě pouhých dvou dnů v roce, v nichž probíhá současný předzápis pěti fakult. Běžný provoz je pět set současných uživatelů přihlášených do portálu. Dva dny v roce máme vždy a opakovaně problémy, a jak se ukazuje, my si k tomu dobrovolně přidáme i nedodržování doporučení výrobce. Je rozumné, abychom kvůli těmto dvěma

dnům měli stroje na řízení atomové elektrárny a investovali do nich desítky milionů? Nebo si raději řekneme, že uděláme určitá organizační opatření a předzápis bude trvat sice místo pěti vteřin patnáct minut, ale proběhne hladce?

Jak rozvrhářé svůj vstup do systému zdůvodňují – i přesto, že to není doporučeno?

Prof. Voženílek: Většinou uvádějí, že musejí rychle reagovat na požadavky studentů. Důvod může být i v tom, že pracovník s rolí rozvrhářé na tento požadavek zapomene, nebo se o něm nedoví.

RNDr. Zedník: Přitom jde skutečně pouze o nějakých prvních patnáct minut od samotného otevření předzápisu, po této době se už zapisuje jen průběžně pár lidí. Rozvrhářé tedy mají možnost monitorovat případné chyby, analyzovat je a zareagovat na ně hned poté, kdy tato špička skončí.

Znamená to, že další příčina problémů předzápisu je i nedostatečná připravenost rozvrhů?

RNDr. Zedník: Rozvrh má být připraven den až dva dny předem z toho důvodu, aby si student mohl udělat svou vlastní představu, kam se bude hlásit, na které dny a časy atd., a nebude zaskočený tím, že musí vše vyhledávat v době probíhajícího předzápisu. Je-li např. přednáška doplněna třeba dvaceti semináři, pak samozřejmě hledá časy a místa nebo dokonce teprve zjišťuje, kdo to učí. Toto vše by měl vidět v předstihu. Pokud to není dostatečně promyšlené a připravené, jsou studenti vystaveni v okamžiku předzápisu velkému stresu. Vědí, že k těmto kritickým situacím může dojít, že nebude dostatečná kapacita některých rozvrhových akcí, budou časové starosti atd., a tak chtějí být všichni předzapsáni v té první vteřině. Když se o to ale ve špičce předzápisu studenti pěti fakult společně pokusí, jedná se opravdu o tisíce lidí. Někteří z nich tedy zákonitě musí dostat odpověď, že je databáze přetížena. A když se to zkombinuje se vstupy rozvrhářé, tak je to zcela ztracené.

Kolik lidí se přibližně v daný okamžik do předzápisu přihlašuje?

RNDr. Zedník: Špička předzápisu je srovnatelná s řízeným útokem na internetové stránky²⁾ – v jedné minutě se tam hlásí tři až tři a půl tisíce lidí.

Prof. Voženílek: Jde o situace, kdy souhra určitých stavů může způsobit velké zatížení nebo dokonce celý systém zablokovat. Když startujete auto, nemáte zapnutá světla, protože by to byl obrovský nápor na baterku. Kdyby byla baterka slabá, nenastartujete. Nikdo ale v tu chvíli nepožaduje po výrobcích aut, aby dodali takové baterky, s nimiž si to bude moci dovolit. Technicky je to řešeno tak, že máme dva uzly, z nichž jeden může mít problémy, a pak jeho funkci přebírá druhý – auto jede, ale pomaleji. Ale když dojde k příliš velké kumulaci zátěžových stavů, může být lepší auto zastavit a za určitou dobu jej zkusit znovu nastartovat. A to může být další důvod, proč STAG tzv. „spadne“. On nespadne, ale je už tak přetížený, že je lepší jej zastavit a nastartovat znovu. Projeví se to pak restarty, které trvají několik minut.

Kombinace mnoha oborů na některých fakultách může ale předběžný odhad rozvrhu pro předzápis poměrně ztížit. Co pak?

RNDr. Zedník: Nikdo netvrdí, že by měl být rozvrh hotový stoprocentně a že už s ním nebude možno hybat. Pouze nevidíme důvod pro to, aby se upravoval během té kritické čtvrtroční. A doporučujeme metodu kroužkového předzápisu nebo jeho kombinaci s individuálním, aby si student mohl dolaďovat „běžkové“ a „cěčkové“ předměty.

Prof. Vít Voženílek, CSc.,
prorektor UP pro informační
technologie

RNDr. František Zedník, ředitel
Centra výpočetní techniky UP

Na rozdíl od řady jiných vysokých škol, které ve STAGu kombinaci těchto dvou forem používají, naše univerzita této možnosti nevyužívá a pouští studenty do systému všechny najednou. Máme sice větší demokracii a student nechť si vybere, ale máme také stres.

Prof. Voženílek: Bylo by to přitom logické: student je ve druhém ročníku a my ze zákona musíme v akreditaci uvést doporučený ročník ke každému předmětu. Takže nevidím důvod, proč by student už v době předzápisu neměl mít nastaveny předměty, které má jako „áčko“, a on pouze potvrdí, že si tyto předměty chce zapsat.

Mají ostatní vysoké školy, které STAG používají, podobné problémy?

Prof. Voženílek: Za prvé – jsme z těch 16 škol největší. Za druhé – máme nejbenevolentnější pravidla chování. Za třetí – není pravda, že na ostatních VŠ nemají problémy – mají, ale jsou to problémy, jaké čas od času máme se svým notebookem, mobilem a podobně.

RNDr. Zedník: A za čtvrté – dodržují doporučení dodavatele systému a mají tvrdě nastavené organizační záležitosti, o kterých mluvíme.

Prof. Voženílek: Základní otázka zní, jak nastavit ona organizační pravidla, resp. kde končí a kde na ně navazují technická řešení. A je to i problém vnitřní komunikace na univerzitě, tj. jak dosáhnout dodržování těch pravidel a jak je nasmlouvat k lidem, kteří s tím systémem pracují. V této souvislosti jsme vstoupili do jednání s oddělením komunikace, abychom si stanovili, jakou cestou a kdy dostávat potřebné informace k finálnímu uživateli dané informace. Nevíme, jestli to bude fungovat a jestli na to budou uživatelé reagovat. Protože jedna věc je, že máme metodický pokyn nebo příkaz rektora, a druhá věc je, jestli ten příkaz rektora si ten dotyčný přečte a jestli se jím řídí.

Příkaz rektora není závazný?

Prof. Voženílek: Měl by být. Ale jestliže se daná informace např. k rozvrhářům nedostane, dost těžko se hledá moment, kde se „zadrhla“. V tom případě pak nemohu vinit někoho na konci informačního řetězu, protože on nemá za povinnost číst zápis z Pedagogické komise UP.

Mají příslušní prorektori kompetenci členy Pedagogické či Komise pro informační technologie kontrolovat nebo úkolovat?

Prof. Voženílek: Členy Pedagogické komise jsou proděkan pro studijní záležitosti a vedoucí studijních oddělení. Prorektor Zouhar si tedy kontroluje tyto síť. Já jsem měl donedávna ve své Komisi pro informační technologie vedle proděkanů i jiné zástupce fakult. Vždy jsem si přál,
Dokončení na str. 5

Kde všude používají IS/STAG

Studijní Agenda na UP...

aby člověk, který je přítomen našemu jednání v komisi byl i členem vrcholového managementu fakulty. To by mohlo minimalizovat některé komunikační problémy.

Tak to obrátíme: není především v zájmu fakult, aby předzápis proběhl bez problémů?

Prof. Voženílek: Jistě. Bohužel se ještě nestalo, že by v případě, kdy nastanou problémy předzápisu z těchto zmiňovaných důvodů, nějaká fakulta vzala něco na sebe a řekla: „Promiňte, dostal se nám tam rozvrhář.“

Na druhou stranu bylo až v době předzápisu zjištěno, že zablokování systému způsobí ze strany rozvrhářů už jen pouhé jejich přihlášení...

RNDr. Zedník: Víceméně ano, ale pouhé přihlášení nestačí. Problém nastane až v okamžiku, kdy rozvrhář otevře záznam nějaké rozvrhové akce pro úpravu. Přestože tam třeba ani nic neupravuje, záznam se zamkne a zablokuje tím přístup pro studenty, kteří se chtějí na danou akci přihlásit. V průběhu předzápisu jsme realizovali – jako ostatně vždy – důkladnou hloubkovou analýzu a konzultovali příčiny nedostatků s výrobcem. Teprve při tom se zjistilo, že skutečně už pouhé přihlášení a otevření záznamu pod rolí rozvrhářů způsobuje problémy.

První opatření je tedy zamezení vstupu rozvrhářů v době předzápisu. Jaké další kroky plánujete?

Prof. Voženílek: Jedním z opatření, která by měla zpřístupnit zmíněné informační toky směrem k uživatelům, je tzv. „pan STAG“. Rozhodli jsme se určit pracovníka, jehož úkolem bude koordinace a organizace studijních systémů, a to nejen předzápisu. Tímto pracovníkem je dr. Jiří Pospíšil z Centra pro celoživotní vzdělávání, který by měl vypracovat celý roční životní cyklus studijní agendy tak, aby se např. nepřekrývaly některé špičky. „Ohlídá“ zkrátka všechna rozhodnutí komisí, stanované termíny apod. CVT zůstane v pozici technologické úrovně provozu STAGU. Např.: do 28. 2. byl deadline přihlášek, takže týden před tímto datem nebyl ze strany CVT systém zatěžován ničím jiným. Nebo: bude-li stanoven termín předzápisu, nebude současně deadline na zadávání známek nebo kvalifikačních prací atd. Jde o to, že systémem STAG se zabývá IT komise, pedagogická komise, ale ještě máme na STAGU třeba mobility, tedy úsek prorektora Dürra, dále se STAGem souvisí webová stránka a komunikace, to je zase úsek prorektora Malacky, je tam také celoživotní vzdělávání, U3V a další. Je tedy třeba mít jednoho člověka, který by všechny tyto procesy koordinoval.

Co si od tohoto kroku slibujete?

Prof. Voženílek: Uvedu příklad: Po uzavření elektronické přihlášky jsem požádal členy v IT komisi, aby na svých fakultách shromáždili problémy, které se při tom vyskytly, případně navrhli

Dokončení ze str. 4

jejich řešení. S dr. Pospíšilem jsme provedli vyhodnocení a evaluaci k určení největších problémů s cílem vyřešit je. Dost často totiž dochází k situaci, kdy student zavolá na studijní oddělení, že „spadl STAG“, „nejde přihláska“. Okamžitě je to interpretováno tak, že „spadl STAG“, „nejde STAG“, „STAG je pomalý“. Ale ono je to třeba tím, že mu nejde síť, nebo že si nepřepočítal, že má počkat na ověřovací kód až po prvním přihlášení. Lidi si na tuto komunikaci zvykli, protože je vždy lehčí vše zjednodušit. Teď ale budeme moci vše doložit čísly za každý den.

Jsou v plánu také nějaká technická či technologická „vylepšení“?

RNDr. Zedník: Jedním z důležitých opatření je také to, že začínáme vytvářet novou technologickou infrastrukturu pro podporu provozování univerzitního informačního systému – datacenteru. Jednoduše řečeno v dvou geograficky oddělených lokalitách budou stát dva propojené systémy serverů – produkční a záložní, a to tak, že budou zrcadlově zduplikované, tedy budou mít stejné programové vybavení a databáze. V situaci, kdy dojde ke komplikaci provozu prvního systému, budeme během půl minuty schopni zprovoznit ten druhý. Pracoviště bude hrazeno z grantových prostředků kraje a Cesnetu a dorovnáme to z vlastních zdrojů. Pokud bychom časem získali další finanční prostředky, chtěli bychom systém ještě dále zdokonalit tak, aby se oba servery řídily samy: pokud jeden zjistí, že druhý má problémy, nejezdí to za něj automaticky převzeme, ale také nahlásí správcům nutnost opravy – to v rádech desítek vteřin či minut. Za současných podmínek je při podobné havárii nutné vypnout celý systém a může trvat hodinu i déle, než se podaří jej znovu zprovoznit.

Domníváte se, že na univerzitě existuje už jakási všeobecná averze vůči STAGU?

RNDr. Zedník: Je třeba přiznat, že problémy byly, a ta jistá averze vůči STAGU je takřka historická. Je třeba také přiznat, že mnohdy bylo na STAG sváděno více, než za co fakticky mohl. Problémy ale zároveň byly i důsledkem naddimenzovaných požadavků, o nichž jsme právě hovořili. A jde také o některé interpretace. Např. tiskové prohlášení, které CVT vydalo k lednovému předzápisu, nebylo obviněním rozvrhářů, ale stejně jako tento rozhovor konstatováním příčin daného problému.

Ptala se V. Mazochová, foto M. Otava

¹⁾ Viz Příkaz rektora (PR) B3-10/1-PR – Společný příkaz rektora UP, děkanek a děkanů fakult UP k zajištění předzápisu do Informačního systému STAG v akademickém roce 2010/2011 www.upol.cz/uredni-deska/predpisy/vnitri-normy/

²⁾ DDoS – Denial of Service (odmítnutí služby) nebo též Distributed Denial of Service (distribuované odmítnutí služby) je technika útoku na internetové služby nebo stránky, při níž dochází k přehlcení požadavky a pádu nebo minimálně nefunkčnosti a nedostupnosti pro ostatní uživatele

Univerzitní pracoviště informují

Pedagogická fakulta poskytlazázemí pro OpenOffice.org

Pedagogická fakulta UP se prostřednictvím své Katedry technické a informační výchovy zapojila do vývoje sady kancelářských programů OpenOffice.org.

OpenOffice.org je soubor kancelářských programů pro práci s texty, tabulkami, grafy, prezentacemi a databázemi. Je k dispozici zdarma ke stažení na adrese www.openoffice.cz. Funguje pod operačními systémy Windows, Linux, Mac OS X a mnoha jinými. Soubory je možno načítat a ukládat nejen ve standardním formátu OpenDocument, ale i ve formátech používaných v MS Office (doc, xls, ppt). Software OpenOffice.org má nízké pořizovací náklady a je legální ve všech způsobech použití, a to včetně škol nebo firem.

Program je typu open source, což znamená, že má otevřený zdrojový kód. Otevřenost znamená jak technickou dostupnost kódu, tak legální dostupnost - licenci software, která umožňuje, při dodržení jistých podmínek, uživatelům zdrojový kód využívat, například prohlížet a upravovat.

Program vzniká za podpory společnosti Oracle a také komunit uživatelů na celém světě. Klíčovou roli hraje český lokalizační tým, který zodpovídá za výsledné sestavení programu v mnoha jazycích. Nyní má tým k dispozici nový výkonný server, věnovaný německou firmou Thomas-Krenn.AG, která už v minulosti několikrát podpořila různé open-source projekty.

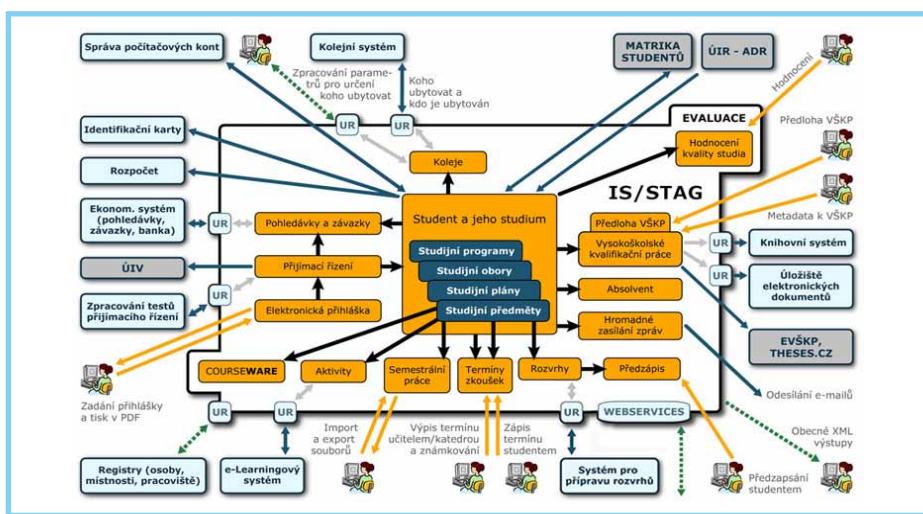
Server je fyzicky umístěn na Pedagogické fakultě UP, jejíž děkan pro informační a vzdělávací technologie PhDr. Milan Klement, Ph.D., nabídl umístění serveru na dobu neurčitou. „Open source je v mnoha směrech vhodnou volbou pro školní prostředí. Poskytnutí zázemí pro server považujeme za jednoduchý, ale účinný způsob podpory činnosti, ze které mají prospěch nejen naši studenti,“ uvedl dr. Milan Klement.

Celou dohodu zprostředkovala obecně prospěšná společnost Liberix, která spravuje stránky OpenOffice.cz a poskytuje komplexní informační servis pro uživatele tohoto kancelářského balíku. -vb-

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

O vyjádření k vypsanému výběrovému řízení na obsazení místa kvestora/kvestorky UP jsme požádali kancléře a tiskového mluvčího UP PhDr. Rostislava Hladkého:

PhDr. Rostislav Hladký: Rektor UP prof. Miroslav Mašláň již při svém nástupu do funkce dával jasně najevo, že se chce osobně seznámit se způsobem práce, výsledky a kvalitou vedoucích pracovníků Rektorátu UP a centrálních jednotek. Toto své předsevzetí průběžně naplňuje a ze zjištěných nedostatků a pochybení vyzvojuje důsledky a přijímá taková rozhodnutí, aby k nim opakovaně nemohlo docházet – tj. dílčí organizační a kompetenční změny, písemná upozornění na neplnění pracovních povinností aj. Pro kontrolní činnost u sporných případů využívá kapacity Oddělení vnitřního auditu a kontroly, ale pro obsáhlou analýzu organizace, procesního řízení, nastavení kompetencí a odpovědnosti využil nabídku z MŠMT a souhlasil se zapojením UP do projektu EFIN – efektivní řízení institucí terciárního vzdělávání. Výsledky projektu, předložené společností Deloitte, jej utvrdily v potřebě provést nezbytné organizační změny a na vedoucí místa vypsat výběrová řízení. Prvním z vypsaných výběrových řízení je post kvestora/kvestorky UP, následovat bude obsazení místa vedoucího Oddělení rozvoje a výstavby a postupně, v návaznosti na připravovaný Organizační řád, projdou všechny útvary a pracoviště RUP a centrálních jednotek organizačními změnami, a na místa vedoucích pracovníků budou vypisována výběrová řízení, a to ještě v průběhu letošního roku. -red-

IS/STAG – Informační Systém Studijní Agendy je moderní celouniverzitní systém určený pro administraci studia. Na UP byl zaveden v roce 2000 rozhodnutím tehdejšího vedení univerzity, zástupců fakult a studijních oddělení. Velkým přínosem STAGU bylo přenesení velké části agendy od studijních referentek a sekretárek kateder do rukou studentů i učitelů, kteří mohou sami do systému aktivně vstupovat. STAG musí mimo jiné splňovat náročné požadavky na výstupy do externích systémů. Mezi ně patří např. centrální matrika studentů SIMS, ÚIV, Theses.cz aj. Systém je v současnosti používán na 16 českých vysokých školách.

Centrum APA, Katedra aplikovaných pohybových aktivit
FTK UP pořádá ve dnech 19.–20. 5. 2011

1. českou národní konferenci aplikovaných pohybových aktivit

Záměrem konference je seznámit odbornou i laickou veřejnost se současným stavem aplikovaných pohybových aktivit a na základě zkušeností účastníků konference nastínit další perspektivy aplikovaných pohybových aktivit v oblasti rekreace a sportu a ve školní tělesné výchově. Místo konání: **Fakulta tělesné kultury, Olomouc – Neředín.**

Ústřední knihovna UP pořádá seminář

Analytický nástroj pro vědecko-výzkumnou práci InCites

9. května v 9.00 hod.

zasedací místnost Vydavatelství UP (Zbrojnice)

Přednášející: David Horký, zástupce Thomson Reuters pro Českou republiku. InCites je nástroj na analýzu publikační a citační aktivity instituce i jednotlivců prostřednictvím ověřených ukazatelů jakými jsou: celkový počet článků, celkový počet citací, citační vliv (počet citací na článek), medián citovanosti, H-index aj.

Vzhledem k omezenému počtu míst je nutné se předem registrovat! Email: bis@upol.cz nebo tel. 585 631 744.

Katedra hudební výchovy PdF UP
pořádá

**Májový koncert
univerzitního sboru Ateneo UP**

V programu zaměřeném na oblast jazzu a populární hudby zazní skladby P. Rubika, K. Svobody, O. Soukupa, G. Gershwin, E. Claptona, H. Manciniho a dalších.

11. května v 18.30 hod.

Umělecké centrum UP, kaple Božího Těla

Děkanka Právnické fakulty
Univerzity Palackého v Olomouci vyhláší
výběrové řízení

**na pozice akademických pracovníků
Právnické fakulty UP**

profesora/profesorky, docenta/docentky, odborného asistenta/asistentky pro obory: **Občanské právo, Civilní proces, Ekonomie**

Předpoklady: profesor/ka – profesorské řízení; docent/ka – habilitace v oboru; odborný asistent/ka – titul Ph.D., CSc., nebo již uskutečněné přijetí do příslušného doktorského studijního programu.

Další předpoklady: znalost světového jazyka, znalost práce na počítači, občanská bezúhonnost.

Písemné přihlášky, doložené strukturovaným životopisem a přehledem dosavadní praxe včetně kopií příslušných dokladů, zašlete na adresu: Právnická fakulta UP, personální oddělení, tř. 17. listopadu 8, 771 11 Olomouc (tel. 585 637 531, fax 585 6375 06, www.upol.cz/fakulty/pf/uredni-deska-pf/)

Termín přihlášek: do 31. května 2011.

Předpokládaný termín výběrového řízení: 23. června 2011.

Habilitace

Pedagogická fakulta

Dne 3. května 2011 se v rámci jednání Vědecké rady PdF UP uskuteční tato habilitační řízení v oboru **Pedagogika:**

■ 13.20 hod.: **PhDr. Michaela Prášilová, Ph.D.** (PdF UP v Olomouci) – habilitační přednáška na téma Řízení výchovně vzdělávací práce školy

■ 14.45 hod.: **PhDr. Pavel Vacek, Ph.D.** (PdF UHK v Hradci Králové) – habilitační přednáška na téma Škola, učitelé a jejich strategie ve vztahu ke kyberšikaně.

Olomoucká sekce Erasmus Student Network zvítězila na evropské úrovni

Studentská organizace ESN UP Olomouc získala na evropském výročním setkání Erasmus Student Network v Budapešti ocenění za nejlepší projekt v Evropě za rok 2010. Cenu z Annual General Meeting, který proběhl ve dnech 31. března až 4. dubna, si naši studenti přivezli za projekt výuky angličtiny v olomouckém Spolku vozíčkářů Trend. Členy spolku vyučují bezplatně každé pondělí zahraniční studenti, kteří studují na UP v rámci studijních pobytů.

„Vítězství jsme všichni moc nadšeni. Už jen proto, že jsme jediná sekce z ČR, která byla oceněna. A při počtu sekcí v celé Evropě, kterých je zhruba 350, je to o to lepší pocit,“ podělila se o pocitu Barbora Pečivová, prezidentka ESN UP. S výukou angličtiny pro hendikepované začala organizace před dvěma lety, kdy z vlastní iniciativy oslovila s netradiční nabídkou právě Spolek Trend.

Z evropského výročního setkání si pobočka mezinárodní organizace Erasmus Student Network nedovezla však jen toto ocenění. V soutěži nejlepších propagačních videí se naši „erasmáci“ umístili na konečném druhém místě. „Nápad natočit video se u nás zrodil již před delší dobou. Ale než jsme se dopracovali k tomu, abychom si sedli a napsali scénář, tak uběhla poměrně dlouhá doba,“ řekla s úsměvem Barbora Pečivová a dodala: „Scénář vznikl spoluprací členů ESN a samotné natáčení jsme

zvládli v jednom dni. Cílem bylo stmelit tým a seznámit zahraniční studenty i jiné sekce ESN s naším vedením.“ Propagační video ESN UP Olomouc můžete zhlédnout na esnup.upol.cz.
O. Martínek, foto archiv ESN

Činnost studentského vědeckého kroužku

Ústavu pedagogiky a sociálních studií PdF UP v letech 2010 a 2011

Výzkumná činnost studentského vědeckého kroužku na Ústavu pedagogiky a sociálních studií Pedagogické fakulty UP je již druhým rokem zaměřena na problematiku hodnotové orientace mladé generace. Cílem výzkumu, jehož dokončení bude finančně podpořeno i jedním z interních studentských grantů Pedagogické fakulty (projekt PdF_2011_014 – Výzkum hodnotové orientace žáků 2. stupně základní školy), je zmapovat hodnoty, vzory a aspirace dětí mladšího i staršího školního věku.

Díky dlouholeté spolupráci se spřátelenými studentskými vědeckými kroužky na Opolské univerzitě, Prešovské univerzitě a Žilinské univerzitě, které realizují identické výzkumy ve svých regionech, budou získané výsledky analyzovány a komparovány i v mezinárodním měřítku. Aktivity studentů, kteří se zajímají o vědeckou práci na poli pedagogiky, zahrnují také vydávání sborníků a pořádání mezinárodních konferencí.

Jarní setkání v loňském roce se uskutečnilo v Žilině, na podzim své zahraniční partnery hostila Pedagogická fakulta v Olomouci. Koncem března 2011 se skupina studentek pod vedením doc. D. Holoušové, CSc., a Mgr. P. Vyhňalové,

Ph.D., zúčastnila čtyřdenní konference v polském Opole, kde byly prezentovány dílčí výsledky výzkumu. Na podzim jsou polští i slovenští studenti se svými pedagogy zvaní opět do Olomouce, aby zde dvouletou práci na výzkumu hodnotové orientace dětí mladšího i staršího školního věku uzavřeli a naplánovali další téma, jemuž se budou věnovat v následujícím období.
-pv-

Cech invalidů středoevropské historiografie, o. s., si vás dovoluje zvát na

Garden Party

tentokrát na téma **Detektivní román**

Akce se uskuteční **12. 5. 2011 od 19 hod. v prostorách budovy Na Hradě.**

Již tradičně bude pro vás připraven zahradní grill a čepované pivo, ale těšit se můžete i na sladkou kavárnu, příjemný tanec či návštěvu biografu.

Sportovní reprezentace UP na Českých akademických hrách 2011

Ve dnech 5.–10. 6. 2011 se v Praze uskuteční jubilejní 10. ročník Českých akademických her, které v letošním roce pořádá České vysoké učení technické v Praze ve spolupráci s Českou asociací univerzitního sportu (ČAUS) a KTV České zemědělské univerzity v Praze.

Reprezentanti UP se mohou zúčastnit této největší sportovní akademické akce ve vybraných sportovních odvětvích. Přihlášky do jednotlivých soutěží jsou možné pouze prostřednictvím tělovýchovných pracovišť jednotlivých vysokých škol. Z důvodů zajištění ubytovacích kapacit, dostatečného množství registračních balíčků a odpovídajícího množství cen musí být zaregistrován každý účastník ČAH 2011, včetně všech členů týmů kolektivních sportů.

Elektronické přihlášky jsou otevřeny na adrese www.ceskeakademickehry.cz od 28. března do 29. května. Podrobnější informace pro zájemce naleznete tamtéž a na stránkách www.ftk.upol.cz/cah2011.

KALENDÁŘ AKCÍ UP Přehled aktivit, které se konají v prostorách UP, nebo na nichž se univerzita podílí, vychází jako měsíční příloha Žurnálu UP. Podklady pro Kalendář akcí čerpáme z jeho internetové verze. Uzávěrka je vždy k 20. dni v měsíci. Jedině díky vaší spolupráci můžeme obsah pravidelně aktualizovat. **Kalendář akcí můžete doplňovat on-line na www.upol.cz/pridat-udalost-do-kalendare.**

Panu profesoru PhDr. Ludvíku Václavkovi, CSc.

Milý Ludvíku,

je tomu již téměř dva roky, co jsi mi na těchto stránkách napsal vlnšování. Tvoje psaní bylo z rodu těch, o kterých platí: něco, nad co nic lepšího mysliti nelze (pan Anselm promine).

Letos se Ti přihodilo to, co mně tehdy. Roky se zakulatily. A tak Ti píšu. Doufám, že jsi vyštudovaný ruštinář to nebudeš brát v původním kontextu.

Když jsme se poprvé setkali na tehdy stejné katedře, trochu jsem se Tě bál. Hlavně proto, že přišel absolvent olomouckého Slovanského gymnázia, pověstného vysokou úrovní poskytovaného vzdělání. Působili na něm, kromě jiných, věhlasní filologové klasičtí i neklasičtí. Fyzika se tam jmenovala silozpyt a fyzikální kabinet silozpytná síň. My na realce jsme měli kantory také znamenité, ale daleko víc jsme se v chemii věnovali výrobě cukru a piva. Brzo se ukázalo, že moje obavy byly liché. Žádný scholastický premiant. Docela normální člověk. A s výrazným smyslem pro legraci všeho druhu. Pamatuješ, jak jsme v předvečer 1. apríla děsili vedení školy úpravami rozvrhů. Přebazovali jsme doby přednášek. Měnili jejich názvy. Z branné výchovy se stal kurz plížby úkradmo svaheem. Romanistovi, který byl znám svou zálibou vyrábět doma víno ze všeho možného, jsme přidělili přednášku o vlivu kvašení bobulí na činy opěvované ve francouzských Chansons de geste. Do povinné literatury jsme zařadili třeba válečné vydání Fausta pod názvem Panzerfaust. Předělávali jsme cedule na dveřích. Tak se pod jménem jednoho hodného asistenta objevil nápis, původně ze dveří na WC, „po dobu nutných oprav nepoužitelný“. Tabulku se jménem tohoto sociálního zařízení jsme pak pověsili na posluchárnu č. 9. Provoz fakulty se v ten den zákonitě rozpadl.

Blahopřejeme!

Při příležitosti významného životního jubilea obdržel 27. dubna z rukou doc. Víta Zouhara, prorektora UP, zlatou medaili Za zásluhy a rozvoj UP prof. Jiří Sehnal, CSc., hudební historik a organolog. Prof. J. Sehnal, v současné době externě vyučující na Katedře muzikologie FF UP, je autorem desítek knižních monografií, notových edic a stovek studií. V zahraničí je prof. J. Sehnal nejuznávanější a nejcitovanější český hudební historik. Přispěl k tomu zejména jeho poslední čtyři knižní práce vytvořené jako součást vědeckých projektů řešených na UP. Jeho anglicky psaná a mezinárodně ceněná monografie o Pavlu Vejvanovském a hudební kultuře na Moravě v 17. století (2008) byla odměněna Cenou rektora UP. -map-, foto -mav-

Pak už jsme spolu proplouvali bez problémů. Zvlášť v období tzv. normalizace. V době, kdy paradoxně moje přítomnost být dočasněho příslušníka dělnické třídy v prostorách FF UP byla pro tehdejší totalitní režim nevídaná. Scházeli jsme se docela nerušeně v prostorách knihovny na Wurmovce. Vládl tam Marx, ale jenom Josef.

Při cenění svých nejmilejších používám formu negace. Tak tedy jaký's nikdy nebyl, nejsi a nebudeš. Nikdy's nebyl a asi již nebudeš přítelem vyspělé technologie. Pokud to jenom jde. Nevlastníš řidičský průkaz. Ani na kole jsem Tě nikdy neviděl. Mobil nemáš. Hodně jsi předběhl Vaculíkovo „kdo mě má co hledat, když nejsem doma“. Vůbec máš nechuť ke všemu umělému. Tzv. umělá inteligence Ti byla vždycky cizí. Pokud to ovšem inteligence je. Nemáš počítač. Ani notebook, německy Notbuch (germanisté prominou). Na co taky? Před šířkou a hloubkou Tvé znalostní databáze bledne i pověstný Gugel. Je totiž uspořádaná, neposbírá, na co přijde. Z každého setkání s Tebou se člověk něco dozví. A nemusí na nic klikat. Vždycky je to doprovázeno oním omluvným: „Ty to jistě víš, ale...“ Ani náznak poučování. Ač všechno víš, nezoufáš si. Kdyby Faust měl Tvůj humorný vztah ke světu vědění, nemusel vyletět komínem. Čert Tě bral lokotrák, a přece neuspěl. Nikdy's nebyl zbytečně hodný ani tvrdý. Jako vedoucí katedry, děkan, kolega i přítel jsi vždycky uměl říct ne, a nikomu to nebylo líto.

Před lety deseti jsem Tě nazval Rytířem ducha. Tentokrát dám průchod své slabosti pro akronyma. Ludvík Emil Václavek je zcela jasně LEV. Takže jakožto dem Löwen des Geistes Ti dle anglického zvyku vinšuju hodně zdraví a rozumný blahobyt. Příliš mnoho posledního Ti jakožto přednímu vzdělanci nehrozí, a stejně lidi kazí.

A vzkazuju, že nebudeš nikdy sám.

Tvůj vděčný Jaroslav Macháček
(foto archiv ŽUP)

OHLÉDNUTÍ

„Za hranicemi dobra aneb Psychologie zločinu“

V duchu tohoto motto proběhla ve dnech 25.–27. března v Uměleckém centru UP VIII. celostátní konference České asociace studentů psychologie, o. s. (ČASP), která se letos zaměřila na nelehkou tematiku forenzní psychologie. V jejím průběhu se mohl hojný počet účastníků posouvat po tematické křivce, která začínala pomyslným střetem oběti a pachatele, následně byly odborné přednášky zaměřeny na policisty a vyšetřování, po kterém se pachatel dostává za mříž, a velmi diskutované bylo téma resocializace vězňů, kterým se velkolepá akce uzavřela.

Téměř 300 účastníků mohli vyslechnout nespočet přednášek předních českých odborníků, z nichž zmiňme alespoň doc. Čírtkovou, doc. Balcaru, JUDr. Spurného, Ph.D., Mgr. Klena a mnoho dalších. Program byl doplněn o workshopy a projekce filmů z prostředí vězeňství. Těžká témata odstartovalo neformální zahájení v podobě souboje improskupin O.Li.V.Y a Paleťáci (viz snímek), menší odlehčení od zločinného programu přinesl sobotní společenský večer. Nelze opominout ochotu pořadatelů, kteří bezmála půl roku věnovali konferenci svůj volný čas. Jejich snaha se dočkala odplaty z řad účastníků, kteří v evaluaci zhodnotili konferenci jako velmi úspěšnou, což jen dokládá dopis z Ministerstva vnitra ČR: „Upřímně vám gratuluji k organizaci akce, kterou jste provedli na zcela profesionální úrovni!“

Chceme poděkovat za podporu Univerzity Palackého prostřednictvím vedení FF UP, dále doc. Vladimíru Řehanovi a sponzorům za spolupráci a podporu, bez níž by se naše odvážné cíle nepovedlo zrealizovat.

Již nyní se těšíme na další konferenci, jež se bude věnovat aktuálnímu tématu z oblasti psychologie, ale které konkrétně to bude, se zatím nechme překvapit. . .
M. Bacárová, viceprezidentka ČASP, foto M. Otava

Oznámení + Pozvánky

Akademik sport centrum UP ve spolupráci s Moravskou vysokou školou Olomouc pořádá **ve středu 18. května**

Sportovní den Univerzity Palackého

pro všechny zaměstnance a studenty UP

Program, přihlášky a info: www.akademikolomouc.cz, beta.vankova@upol.cz, tel. 585 636 451 (6452, 6450, 6448).

Právnická fakulta UP, Centrum dalšího vzdělávání, pořádá odborný seminář

Daňový řád

úprava nového procesního postupu správce daně a osob zúčastněných na daňovém řízení

Přednášející: JUDr. Marta Macháčková, Ph.D.

20. května od 9.30 do 15.15 hod.

budova Právnické fakulty A – sál rotunda

Další informace a přihláška viz <http://cdv.upol.cz>.

Olomoucká pobočka Jazykovědného sdružení ČR zve na přednášku

Parts of Speech; the Tyrannical Trickery of Tradition

prof. Josepha Embley Emondse

(University of the Basque Country Vitoria, Spain)

středa 11. května v 9 hod.

FF UP, posluchárna č. 11, Křížkovského 10

Úvodní slovo: doc. Ludmila Veselovská, M.A., Dr.

Katedra bohemistiky FF UP pořádá

Ex libris s Janem Novákem

Prof. Lubomír Machala přivítá na besedě a autorském čtení tentokrát česko-amerického spisovatele, scénáristu, dramatika a lauráta Magnesie Litery za román Zatím dobrý

10. května v 16.45 hod.

posluchárna P 18 (Křížkovského 10, FF UP)

Přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci

Spolek lékařů v Olomouci a Porodnicko-gynekologická klinika FNOL a LF UP pořádají další z přednáškových večerů, tentokrát na téma *Minimálně invazivní chirurgie v gynekologii* (koordinátor doc. Radovan Pilka, Ph.D.).

středa 18. května od 16 hodin

prostory Teoretických ústavů LF UP

Literárněvědná společnost, pobočka Olomouc, pořádá ve spolupráci s Katedrou bohemistiky FF přednášku na téma

Česká literatura a nová média. Avantgarda vs. postmoderna

Hovořit bude Mgr. Karel Piorecký, Ph.D., odborný pracovník Ústavu pro českou literaturu AV ČR v Praze.

10. května v 18.30 hod.

v Multimediální učebně KBH (Křížkovského 10)

ProQuest Central – zkušební databáze

Univerzita Palackého má do konce května příležitost vyzkoušet více než 30 databází z produkce společnosti ProQuest. Databáze najdete na adrese: <http://search.proquest.com>. Bližší informace viz <http://ezdroje.upol.cz>.

Představitel skryté církve... Dokončení ze str. 1

jako jeden z posledních vysvěcen biskupem Felixem M. Davidkem z Brna. Dr. Špíner působí v současnosti jako odborný asistent na Katedře společenských věd PdF, kde vyučuje etiku a filosofii náboženství.

Ve své děkované řeči mj. řekl: „Svoboda je jedna z největších hodnot i v církvi.“ Svě duchovní i pedagogické poslání chápe doktor Špíner tak, jak to vyjádřil ve svém zahajovacím proslavu profesor Hans Küng, prezident Nadace Herberta Haaga za svobodu v církvi a jeden z nejvýznamnějších teologů současnosti, který ocenění předával: „Mír mezi národy není možný bez míru mezi náboženstvími. Mír mezi náboženstvími není možný bez dialogu mezi lidmi. Dialog mezi lidmi není možný bez globálních etických měřítek. Přžití naší zeměkoule není možné bez globálního étosu, bez světového étosu.“

PhDr. P. Kopeček, Katedra společenských věd PdF

financí kdo obdrží," řekl s návrhem reformovat i tento orgán Erik Arnold (na snímku), výkonný ředitel Technopolis Limited. „Česká republika se v obecném měřítku stále více centralizuje a odosobňuje od rozhodnutí“, upozornil pak s doporučením vyvarovat se mechanického přístupu a snažit se postupovat v souladu s mezinárodní praxí.

Konference, v rámci níž byla do života uvedena další průběžná zpráva včetně doporučení, proběhla již potřeť. „Považuji připravenou zprávu za velmi důležitou, neboť pokrývá řízení celého systému oblasti vědy, výzkumu a inovací, včetně hodnocení jeho výsledků a způsobu financování“, sdělila prof. J. Moravcová. Podle garantky projektu je zpráva velmi dobře zpracovaná. Obsahuje osmačtyřicet stran, dalších pět set stran příloh, obsahující komentáře a další údaje, je možné dohledat na webových stránkách. Všechny tyto informace byly použity pro formulování právě předloženého dokumentu, jenž by se brzy měl stát zdrojem informací nejen pro odbornou veřejnost, ale i českou politickou reprezentaci a představitele státní správy. „Mezi odbornou veřejnost jsou jednotlivé zprávy uváděny prostřednictvím konferencí. V současné době však již začíná i druhá část projektu, která v sobě nese rozšíření výsledků. Ty si samozřejmě nemůžeme nechat v šuplíku, a tak s nimi začínáme seznamovat politiky. Formulované výstupy jsme již prezentovali např. na velkém setkání Národní ekonomické rady vlády (NERV), jemuž byl přítomen i premiér RNDr. Petr Nečas. V červnu se chystáme jít s výsledky do Senátu a poté do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, aby všichni věděli, že situace ve vědě není dobrá a že existují cesty, jakým způsobem ji změnit. Ve spolupráci s Radou pro výzkum, vývoj a inovace se poté budeme snažit navrhnout takové legislativní změny, které by přispěly k lepšímu využití veřejných financí,“ uvedla prof. J. Moravcová.

„Jsme si velmi dobře vědomi toho, že konkurenceschopnost české ekonomiky je významnou měrou závislá na schopnosti vytvářet a v praxi využívat poznatky vědy a výzkumu. Proto vítáme nezávislý externí pohled komplexně hodnotící systém výzkumu, vývoje a inovací v ČR podle evropských standardů. Druhá zpráva v tomto směru poskytuje cenný kritický názor na oblasti hodnocení, řízení a financování VaVal v ČR a porovnává je se zahraniční zkušeností“, prohlásil 18. 4. na tiskové konferenci MŠMT ministr Mgr. Josef Dobeš.

Audit bude dokončen do začátku letních prázdnin. Pro závěrečnou konferenci, která proběhne v září, by měla být připravena závěrečná zpráva. Na tuto práci by měl navázat projekt, který se bude přímo věnovat nové metodice hodnocení výsledků a nové metodice dělení veřejných financí na podporu vědy (institucionální financování) na českých univerzitách, v Akademii věd ČR i ostatních výzkumných organizacích.

M. Hronová, foto na str. 1 M. Otava

DĚNÍ KOLEM NÁS

Senátoři MU zvolil kandidáta na rektora

Do čela druhé největší univerzity v ČR vybrali 26. 4. její senátoři doc. Mikuláše Beka, Ph.D., který v současné době zastává ve vedení univerzity funkci prorektora pro strategii a vnější vztahy. Působí v Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty MU, který vedl v letech 1999–2004. Funkce rektora se ujme 1. září poté, co jej jmenuje prezident ČR. Vystřídává tak stávajícího rektora prof. Petra Fialu, jemuž 31. srpna končí druhé funkční období.

(Zdroj: internetové stránky MU) – red

Upozornění redakce

Vzhledem k termínu letošního Sportovního dne UP **Žurnál v týdnu od 16. do 20. května nevychází.** Příští dvě čísla tedy vyjdou 13. května (č. 26) a poté až 27. května (č. 27). Děkuje se pochopení.

Výchova k excelenci (nejen) v přírodních vědách

Naše Přírodovědecká fakulta prošla v posledních letech velmi dynamickým rozvojem, který je patrný v nárůstu počtu i kvality vědeckých výstupů nebo získaných grantů. O tom, že tyto úspěchy nezůstaly bez pozornosti, svědčí mimo jiné i to, že jako jediná v republice získala tato fakulta dvě výzkumná centra v rámci operačního projektu VaVpI. Přestože dosažené výsledky mají podle mého solidní základy a nejedná se o zádňé „bubliny“, již nyní jsou patrné faktory, které mohou významně ohrozit rozvoj nebo dokonce i udržitelnost těchto špičkových center. Řada oborů se potýká s chronickým nedostatkem zájemců o studium, ještě smutnější je pak kvalita studentů, kteří k nám nastupují ze středních škol. Navíc vzhledem k demografické situaci a zprávám od učitelů na středních školách můžeme očekávat, že se situace bude ještě dále zhoršovat. Vezmeme-li v potaz, že nikde ve světě se špičkový výzkum neobejde bez kvalitních doktorandů, pak reálně hrozí, že v horizontu deseti let se naše centra budou potýkat s citelným nedostatkem mladých pracovníků, kteří by byli ochotni a schopni v nich na patřičné úrovni pracovat, případně přenést nové technologie do praxe.

Tato situace není unikátní a v řadě zemí ji začali řešit již v minulých letech, jak jsem se mohl přesvědčit na mezinárodní konferenci organizace Network of Youth Excellence (NYEX), která se konala v izraelském kibucu Ma'ale Hachamisha nedaleko Jeruzaléma. Právě Izraelci již svou péči o talenty velmi rozvinuli a v této oblasti jim můžeme mnohé závidět. Souvisí to i s geopolitickou situací, neboť Izrael je málo úrodná země bez významných přírodních zdrojů, prakticky permanentně ve válce s některými ze svých sousedů. Již při vzniku tohoto státu A. Einstein prohlásil, že aby se takový stát mohl udržet, musí být technologicky mnohem vyspělejší než okolní státy. Důležitost vzdělání zde tedy nikdo nepochybně, má podporu jak vlády, tak veřejnosti. Na ministerstvu školství byl zřízen již roku 1973 odbor pro nadané děti a jeho vedoucí S. Rachmel prezentovala propracovaný systém identifikace a podpory talentů od základní (v některých případech i mateřské) školy až po ukončení střední školy. Jedním z principů je, že těm nejlepším se věnují ti nejlepší v daném oboru.

Mimoškolní vzdělávací aktivity rozvíjejí i univerzity a celá řada soukromých organizací, přičemž i ty mají často podporu ministerstva školství. Široká paleta programů souvisí i pestrým národnostním a náboženským složením obyvatelstva, a např. projekt prestižní technické univerzity Technion pro ultraortodoxní Židy ukázal, že je možné dosahovat neuvěřitelných výsledků. Ultraortodoxní Židé neposlávají své děti do školy, takže 12 let, které ostatní děti stráví vzděláváním na základní a střední škole, studují jejich děti pouze Bibli. Nicméně po absolvování intenzivního 16 měsíčního programu zaměřeného na matematiku, fyziku, informatiku a angličtinu, je polovina těchto dětí schopna zdolnout přijímací zkoušky na Technion. Zajímavý přístup prezentoval S. Orzorganizace ORT Israel, která vypracovala velmi efektivní program zaměřený na výchovu instruktorů přímo z řad středoškoláků. Ti potom zakládají přírodovědné kroužky a zábavnou formou učí své mladší spolužáky.

Prezentace L.-S. Shina z centra KOFAC naznačila, proč je Jižní Korea tak úspěšnou zemí a jak je možné, že tento stát s 48 mil. obyvatel je devátý největší exportér na světě, čtvrtý v zaměstnanosti nebo v úrovni vědecké infrastruktury a druhý v počtu vysokoškoláků. Nepochybně to souvisí s tím, že korejská vláda vynakládá na podporu výzkumu a vývoje 3,37 % HDP, což je v našich podmínkách nepředstavitelné číslo, na druhou stranu, není úplně náhodné. Více než polovina těchto prostředků je totiž vynakládána na popularizační a vzdělávací aktivity, které zvyšují povědomí veřejnosti o vědě (včetně humanitních oborů) a moderních technologiích. Lidé pak pomáhají vytvářet tlak na politiky, aby veřejné prostředky na vědu věnovali. Další

velká část prostředků je věnována rozvoji tvůrčího myšlení, a to především podporou výuky matematiky a přírodních věd. Teprve ve špičce pyramidy je podpora excelence, která ovšem pomáhá generovat lidry globálního významu a díky tomu se všechny tyto investice mnohonásobně vracejí.

Vysoké školy jsou integrální součástí vzdělávacího systému a jeho zajímavým obohacením v západní Evropě začínají být výukové laboratoře, jako např. italské CusMiBo nebo německé XLAB. Ty se nacházejí v blízkosti univerzit a s pomocí špičkových vědců připravují výukové moduly seznamující studenty s moderními technologiemi a ty potom nabízejí středním školám. Pro střední školu je také výhodnější, když studentům zaplatí několikadenní pobyt v takové laboratoři, než kdyby měla kupovat např. laser, který by potom byl využit jen pár dní v roce.

I v postkomunistických zemích jsou organizace evropského významu. Jedním z nejlepších příkladů je unikátní srbské Centrum vědy v Petnici (Petnica Science Center). Zde se podařilo udržet organizaci a základnu z dob komunismu i v ekonomicky těžkých časech transformace (a v srbském případě ještě navíc mezinárodního embarga) a díky nezměrnému osobnímu nasazení ředitele V. Majiče a řady mladých dobrovolníků z ní vybudovat centrum, které celoročně nabízí vzdělávací semináře a kurzy s praktickými experimenty. Absolventi těchto kurzů pak úspěšně působí na univerzitách po celém světě. Podobnou historii má i Visnjan School of Astronomy, která organizuje terénní výpravy spojené s přírodovědným bádáním a pozorováním (dnes už i jiné než astronomické) pro jednotlivce i školní kroužky a stává se významným partnerem pro školy v regionu. Zcela jiná je historie maďarské HRSA (Hungarian Student Research Association), organizace, která iniciovala i vznik NYEX. Ta začala vznikat až v polovině 90. let minulého století z popudu P. Csermelyho a dnes je její organizace zcela v rukou samotných studentů. V dnešní době podporuje více než 5 000 studentů v celém Maďarsku, ať už v přírodovědných kroužcích nebo organizaci stáží talentovaných jednotlivců na vědeckých pracovištích. Tito studenti se úspěšně podílejí nejen na vědeckém výzkumu (bonbónkem byl článek 17-letého studenta v Science), ale úspěšně působí i na zahraničních univerzitách a pomáhají popularizovat vědu mezi veřejností.

Je patrné, že programy na podporu excelence mohou mít v závislosti na kultuře a historii dané země různou podobu, nicméně některé společné prvky se vysledovat dají. Ukazuje se, že věda a vzdělání musí být hodnotou uznávanou celou společností. Vysoké školy a centra excelence stojí až na samém vrcholku pyramidy, jejíž nižší patra jsou tvořena popularizačními aktivitami a nižšími vzdělávacími stupni. Také nejsou jen příjemci těch nejlepších, ale také se aktivně podílejí na výchově talentů, a to často už od prvního stupně základní školy. Společným prvkem všech projektů byla také snaha vytrhnout děti z virtuální reality, kterou jim nabízí současný kulturní způsob života, a dát jim možnost, aby získaly osobní zkušenosti s přírodou, ať už se jedná o pozorování hvězd, environmentální aktivity, archeologické práce či studium molekul. V řadě projektů nejsou opomíjeny ani humanitní vědy a jedním z diskutovaných témat byla například etika.

Je potěšitelné, že Přírodovědecká fakulta se neomezuje jen na vzdělávání vysokoškoláků, ale organizuje také řadu aktivit pro veřejnost a žáky základních a středních škol, které jsou v souladu s uvedenými světovými trendy. Přestože již máme první signály, že naše snaha není marná, zkušenosti ze světa ukazují, že plný efekt těchto aktivit se projeví až po delší době, u některých projektů to může trvat i desítky let. K excelenci nás tedy čeká ještě dlouhá cesta, přičemž cestu k úspěchu naznačuje rčení, které si vetkla do znaku maďarská organizace na podporu talentů, „Virtus unita fortis agit“.

Doc. M. Kubala, Ph.D., Katedra biofyziky PřF

